

KARTA KURSU

Nazwa	Analiza ruchów społecznych i działań zbiorowych	
Nazwa w j. ang.	Analysis of Social Movements and Collective Behaviours	
Koordinator	dr hab. Grzegorz Foryś	Zespół dydaktyczny
Punktacja ECTS*	4	

Opis kursu (cele kształcenia)

Celem kształcenia jest przedstawienie klasycznych i współczesnych koncepcji teoretycznych zachowań zbiorowych i ruchów społecznych. Zapoznanie studentów z procesem tworzenia się tak zachowań zbiorowych jak i ruchów społecznych. Poznanie wewnętrznej i zewnętrznej dynamiki ruchów społecznych. Przedstawienie głównych obszarów działania współczesnych i nowych ruchów społecznych oraz ich empirycznych przykładów. Poznanie teoretycznych i empirycznych aspektów dynamiki protestów społecznych we współczesnej Polsce i świecie. Zrozumienie relacji pomiędzy typem społeczeństwa i właściwym mu dominującym konfliktem społecznym a cechami i aktywnością ruchów społecznych. Zrozumienie wzajemnych relacji pomiędzy systemem politycznym a warunkami działania ruchów społecznych. Poznanie roli ruchów społecznych w systemach demokratycznych, polityce pozainstytucjonalnej i w zglobalizowanym świecie. Nabycie kompetencji do analizy działań zbiorowych i ruchów społecznych jako zachowań politycznych.

Warunki wstępne

Wiedza	Ogólna wiedza na temat funkcjonowania społeczeństwa i procesów społecznych. Rozróżnianie polityki instytucjonalnej i pozainstytucjonalnej.
Umiejętności	Umiejętność czytania ze zrozumieniem
Kursy	

Efekty kształcenia

	Efekt kształcenia dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Wiedza	W01. Ma znajomość na temat klasycznych i współczesnych ujęć teoretycznych ruchów społecznych i działań zbiorowych.	K2_W01 K2_W04
	W02. Zna procesy wyłaniania się ruchów społecznych i działań zbiorowych.	K2_W02
	W03. Posiada wiedzę o różnicach pomiędzy starymi i nowymi ruchami społecznymi.	K2_W02
	W04. Ma znajomość celów jakimi kierują się główne współczesne ruchy społeczne.	K2_W03
	W05. Zna teorie opisujące i wyjaśniające powstawanie i przebieg protestów społecznych.	K2_W02
	W06. Ma wiedzę o strategiach działania ruchów społecznych i znaczeniu otoczenia politycznego dla ich funkcjonowania.	K2_W02 K2_W03
	W07. Rozumie znaczenie ruchów społecznych w demokracji i zglobalizowanym świecie.	K2_W03
	W08. Zna metody badania ruchów i protestów społecznych.	K2_W01

	Efekt kształcenia dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Umiejętności	U01. Posiada umiejętność właściwego stosowania koncepcji teoretycznych dla opisu i wyjaśniania działań zbiorowych i ruchów społecznych.	K2_U01
	U02. Potrafi wskazać różnice pomiędzy cechami starych i nowych ruchów społecznych.	K2_U01 K2_U02
	U03. Ma umiejętność diagnozowania warunków korzystnych do zaistnienia ruchów społecznych.	K2_U02
	U04. Potrafi analizować ruchy społeczne w kategoriach zachowań politycznych.	K2_U01
	U05. Dostrzega rolę ruchów społecznych i zachowań zbiorowych we współczesnym podmiotowym społeczeństwie.	K2_U02

	Efekt kształcenia dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Kompetencje społeczne	K01. Rozumie procesy z udziałem ruchów społecznych i działań zbiorowych we współczesnym świecie.	K2_K01
	K02. Potrafi stosować właściwe teorie i kategorie pojęciowe do opisu i wyjaśnienia zachowań zbiorowych i ruchów społecznych.	K2_K01
	K03. Posiada umiejętność kierowania ruchem społecznym.	K2_K02
	K04. Potrafi określić i realizować cele w sposób zespołowy.	K2_K02
	K05. Rozumie wyzwania współczesnego świata i potrafi być aktywnym uczestnikiem podmiotowego społeczeństwa.	K2_K03
	K06. Rozumie rolę debaty obywatelskiej w demokracji i rolę ruchów społecznych w jej tworzeniu.	K2_K03

Studia stacjonarne i studia niestacjonarne

Organizacja											
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach									
		A		K		L		S		P	E
Liczba godzin	15	15									E

Opis metod prowadzenia zajęć – studia stacjonarne

Wykład

Wykład konwersatoryjny prezentujący dorobek teorii zachowań zbiorowych i teorii ruchów społecznych oraz empiryczne przykłady aktywności ruchów społecznych.

Ćwiczenia

Wprowadzenie w problematykę tekstu. Analiza zadanych uprzednio tekstów oraz dyskusja na podstawie tekstu i przygotowanych przykładów empirycznych aktywności ruchów społecznych. Przygotowanie projektu.

Opis metod prowadzenia zajęć – studia niestacjonarne

Wykład

Przedstawienie w formie wykładu konwersatoryjnego teorii zachowań zbiorowych i teorii ruchów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem ich potencjału eksplanacyjnego. Odwołanie się do empirycznych przykładów działania ruchów społecznych.

Ćwiczenia

Wprowadzenie w problematykę tekstu. Analiza zadanych uprzednio tekstów oraz dyskusja na podstawie tekstu i przygotowanych przykładów empirycznych aktywności ruchów społecznych. Metoda sytuacyjna, której zadaniem jest analiza działania konkretnych przykładów ruchów społecznych.

Formy sprawdzania efektów kształcenia – studia stacjonarne i studia niestacjonarne

	E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna (esej)	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Inne
W01								X			X		
W02								X			X		
W03								X			X		
W04								X			X		
W05								X			X		
W06								X			X		
W07								X			X		
U01								X					
U02								X					
U03								X					
U04								X					
U05								X					
K01							X						
K02							X						
K03							X						
K04							X						
K05							X						
K06							X						

studia stacjonarne i studia niestacjonarne

Kryteria oceny	Na ocenę z ćwiczeń składają się: 1. Znajomość zadanych tekstów weryfikowana ustnie w trakcie zajęć. 2. Aktywny udział w dyskusji podczas zajęć. 3. Obecność na zajęciach (wszystkich). 4. Przygotowanie projektu.
	Na ocenę z wykładu składają się: 1. Ustna weryfikacja wiedzy obejmującej problematykę wykładu (egzamin). 2. Postawa na ćwiczeniach, która daje możliwość podniesienia oceny końcowej o pół stopnia. Skala ocen: b. dobry, plus dobry, dobry, plus dostateczny, dostateczny, niedostateczny

Uwagi

Treści merytoryczne (wykaz tematów):

1. Cechy definicyjne ruchów społecznych. Ujęcia i szkoły badawcze ruchów społecznych. Główne zagadnienia w badaniach nad ruchami społecznymi. Cechy wyróżniające ruchy społeczne. Typologia ruchów społecznych.
2. Teoria zachowań zbiorowych w ujęciu psychologii zbiorowości i wersji makrostrukturalnej.
3. Teoria mobilizacji zasobów I i II. Agregacja zasobów, analiza kosztów i zysków, organizacja w ruchach społecznych. Koncepcja struktury możliwości politycznych.
4. Wymiar zewnętrzny funkcjonowania ruchów społecznych, relacje państwo – ruchy społeczne. Funkcjonowanie pozainstytucjonalnego obszaru polityki.
5. Otoczenie społeczno-polityczno-ekonomiczne ruchów społecznych i jego zmiany w XX wieku. Teoria nowych ruchów społecznych. Ruch społeczny jako konflikt społeczny.
6. Ruchy społeczne a zmiana społeczna. Wewnętrzna i zewnętrzna dynamika ruchów społecznych.
7. Zależność pomiędzy cechami społeczeństwa a aktywnością ruchów społecznych. Poziom lokalny, narodowy i globalny funkcjonowania ruchów społecznych. Nowe społeczeństwo, nowy konflikt społeczny a aktywność ruchów społecznych.
8. Przyczyny protestów społecznych. Protest społeczny i polityka kontestacji. Logika i formy protestów. Protest społeczny i demokracja. Znaczenie protestów społecznych w procesie konsolidacji demokracji w Polsce. Koncepcja cykli i fal protestów. Współczesne konflikty społeczne w Polsce i na świecie.
9. Ruchy społeczne a demokracja. Ruch robotniczy i chłopski, ruchy feministyczne, ruchy pacyfistyczne, ruchy ekstremistyczne. Ruch alterglobalistyczny.
10. Metodologiczne aspekty badania zachowań zbiorowych i ruchów społecznych.

Wykaz literatury podstawowej:

1. Della Porta D., Diani M. *Ruchy społeczne. Wprowadzenie*. Wydawnictwo UJ, Kraków 2009.
2. Gorlach K., Mooney P. *Dynamika życia społecznego. Współczesne koncepcje ruchów społecznych*. Scholar, Warszawa 2009.
3. Kuczyński P., Frybes M. *W poszukiwaniu ruchu społecznego. Wokół socjologii Alaina Touraine'a*. Instytut Socjologii UW, Warszawa 1994.
4. McAdam D., Tarrow S., Tilly Ch. *Dynamics of Contentions*. Cambridge University Press, New York 2001.
5. Rose J D. *Outbreaks. The Sociology of Collective Behavior*. The Free Press, New York 1982.
6. Gliński P. *Polscy Zieloni. Ruch społeczny w okresie przemian*. Instytut Filozofii i Socjologii PAN, Warszawa 1996.
7. R.J. Dalton, H.D. Klingemann, *Zachowania polityczne*, t.1i2, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2010.

Wykaz literatury uzupełniającej:

1. N.J.Smelser, *Theory of Collective Behavior*, The Free Press, New York 1962.
2. P. Sztompka, „Dynamika ruchu odnowy w świetle teorii zachowania zbiorowego”. *Studia Socjologiczne*, Nr 3-4, 1982.
3. P. Sztompka, *Socjologia zmiany społecznej*. Znak, Kraków 2005.
4. R. Koopmans, D. Rucht, “Introduction to Special Issue: Protest Event Analysis – Where to Now?” w: *Mobilization*, Tom 4, Nr 2, San Diego 1999.

5. C. Offe, „Nowe ruchy społeczne. Przekraczanie granic polityki instytucjonalnej”, w: J. Szczupaczyński (red.), *Władza i społeczeństwo*. Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 1995.
6. T. Skocpol, „Francja, Rosja, Chiny: strukturalna analiza rewolucji europejskich”, w: J. Szczupaczyński (red.), *Władza i społeczeństwo*. Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 1995.
7. S. Tarrow, *Power in Movement. Social Movements and Contentious Politics*. Cambridge University Press, wyd.2, New York-Cambridge 1998.
9. G. Foryś, *Dynamika sporu. Protesty rolników w III RP*. Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2008.
10. G. Foryś, *Gospodarstwa i stowarzyszenia agroturystyczne w Polsce. W poszukiwaniu ruchu społecznego*. Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2016.

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta) –

studia stacjonarne i studia niestacjonarne

liczba godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	15
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	15
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	10
liczba godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	20
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	15
	Przygotowanie do egzaminu/zaliczenia	25
Ogółem bilans czasu pracy		100
Liczba punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		4